

Н.Л. ПРАВДЮК

(Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна)

М.В. ПРАВДЮК

(Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна)

Якість облікової інформації: сутність та методика оцінки

Стаття присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад оцінки якості облікової інформації. Здійснено аналіз існуючих підходів до тлумачення сутності якості облікової інформації. Обґрунтовано двоїсту природу якості облікової інформації. По-перше, якість облікової інформації розглядається як сукупність споживчих властивостей інформації, що існують об'єктивно, та втілюють у собі ресурси, спожиті на кожному етапі облікового процесу; по-друге, якість облікової інформації визначається її здатністю задовольняти інформаційні потреби різних груп користувачів при прийнятті рішень. Запропоновано підхід до оцінки рівня відповідності якісних параметрів інформації еталонним показникам і потребам, вимогам й очікуванням різних користувачів. Авторський підхід до оцінки якості облікової інформації ґрунтується на експертній методиці та передбачає послідовне виконання таких етапів: структуризація якісних характеристик облікової інформації, визначення ступеня відповідності її якісних характеристик еталонним показникам, розрахунок базового показника якості облікової інформації, ранжування якісних характеристик інформації користувачами та розрахунок інтегрального показника якості облікової інформації.

Ключові слова: облікова інформація, якість облікової інформації, якісні характеристики інформації, оцінка якості облікової інформації.

Н.Л. ПРАВДЮК

(Вінницький національний аграрний університет, г. Вінниця, Україна)

М.В.ПРАВДЮК

(Вінницький національний аграрний університет, г. Вінниця, Україна)

Качество учетной информации: сущность и методика оценки

Статья посвящена обоснованию теоретико-методических основ оценки качества учетной информации. Проведен анализ существующих подходов к толкованию сущности качества учетной информации. Обоснованно двойственную природу качества учетной информации. Во-первых, качество учетной информации рассматривается как совокупность потребительских свойств информации, существующих объективно, и воплощающих в себе ресурсы, потребленные на каждом этапе учетного процесса; во-вторых, качество учетной информации определяется ее способностью удовлетворять информационные потребности различных групп пользователей при принятии решений. Предложен подход к оценке уровня соответствия качественных параметров информации эталонным показателям и требованиям, требованиям и ожиданиям различных пользователей. Авторский подход к оценке качества учетной информации основывается на экспертной методике и предусматривает последовательное выполнение следующих этапов: структурирование качественных характеристик информации, определение степени соответствия ее качественных характеристик эталонным показателям, расчет базового показателя качества учетной информации, ранжирование качественных характеристик информации пользователями и расчет интегрального показателя качества учетной информации.

Ключевые слова: учетная информация, качество учетной информации, качественные характеристики информации, оценка качества учетной информации.

Quality of Accounting Information: Essence and Assessment Method

The article is devoted to the substantiation of theoretical and methodological principles of assessing the quality of accounting information. The analysis of existing approaches to the interpretation of the essence of the quality of accounting information is performed. The dual nature of the quality of accounting information is substantiated. Firstly, the quality of accounting information is considered as a set of consumer characteristics of information that exist objectively, and embody the resources consumed at each stage of accounting process; secondly, the quality of accounting information is determined by its ability to meet the information needs of different user groups in the decision-making. The approach to assessing the level of correspondence of the quality parameters of information to reference indices, needs, demands and expectations of different users is proposed. The author's approach to assessing the quality of accounting information is based on expert methods and provides for the consistent implementation of the following steps: structuring of qualitative characteristics of accounting information, determining the degree of correspondence of its quality characteristics to benchmark indices, calculating the baseline quality of accounting information, ranking the quality characteristics of information by users, and calculation of integral index of quality of accounting information.

Keywords: *accounting information, quality of accounting information, quality parameters of information, assessment of the quality of accounting information.*

Постановка проблеми. В епоху постіндустріального розвитку світової економіки інформація стає визначальним чинником виробництва, без урахування якого нівелюються будь-які перспективи економічного зростання. Водночас в міру розвитку економічних відносин реалізація інформаційної функції значно ускладнюється. Інформація як продукт бухгалтерського обліку сьогодні повинна відображати більш складні, глобальні та швидко змінювані бізнес-процеси, забезпечуючи здатність менеджменту адекватно реагувати на виклики економічного буття. Втім, практика засвідчує, що облікова система підприємств часто не формує адекватного сучасним умовам інформаційного забезпечення, що призводить до його невідповідності інформаційним потребам, запитам й очікуванням користувачів та втрати їх довіри до інституту бухгалтерського обліку. У зв'язку з цим об'єктивно постає проблема формування облікової інформації, яка б відповідала цільовим критеріям різних груп користувачів та в усіх необхідних аспектах відображала фінансово-господарську діяльність підприємств, розробки організаційно-методичних підходів до оцінки та контролю її якості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з вивченням сутності та місця облікової інформації в системі інформаційного забезпечення сучасного менеджменту, а також методичних підходів до оцінки її якості стали об'єктом наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: С.Л. Безручук, С.Ф. Голова, Н.Є. Єршової, К. Панітца (К. Panitz),

А. Зауера, (A. Sauer), К. Вашковіца (Waschkowitz), А. Піко (A. Picot), Т.Ф. Плахтій, Т.Д. Поплаухіної, І.Б. Садовської, О.С. Соколової та інших вчених-економістів. Зокрема, А. Піко, досліджуючи роль інформації в забезпеченні успішності виробничо-господарської діяльності підприємств, включає її до складу чинників виробництва наряду із працею, землею та капіталом [16]. Теоретичні та практичні аспекти управління якістю облікової інформації висвітлені у наукових працях К. Панітца (K. Panitz), А. Зауера, (A. Sauer), К. Вашковіца (C. Waschkowitz) [14, 15]. Вчені зазначають, що якість облікової інформації пов'язана з відповідністю або невідповідністю її певним цільовим критеріям, які пов'язані з часовими (наприклад, своєчасність інформації) та витратними аспектами (наприклад, доречність витрат на оцінку якості інформації) [15, с. 531]. Т.Ф. Плахтій проводить аналіз існуючих підходів до розуміння сутності якості облікової інформації та обґрунтує причини існування багатоваріантності трактування цього поняття [7]. В науковій праці Н.Є. Єршової розглянуто чинники, які впливають на якість облікової інформації, сформульовано стратегічну мету та функціональні цілі оцінювання якості інформації відповідно до функцій управління [3]. Методи оцінки якості облікової інформації як сукупності способів та прийомів вираження показників якості бухгалтерських даних висвітлено у дослідженнях О.С. Соколової та С.Л. Безручук [1, 10-11]. Обґрунтування критеріїв оцінки якості звітної інформації, її адаптації до вимог сучасної системи локального менеджменту з урахуванням викликів

Бухгалтерський облік

глобалізованої інформаційної економіки наводиться у дослідженнях І.Б. Садовської, К.Є. Нагірської та Т.Д. Поплаухіної [8, 9]. Проблема значущості обліково-інформаційних джерел для потреб управління економічними процесами в умовах постіндустріальної економіки та забезпечення формування релевантної бази даних про фінансово-економічні операції досліджує у своїх працях С.Ф. Голов [2]. Вчений стверджує, що «вузьким місцем» бухгалтерського обліку є те, що його принципи і методи спрямовані на формування зовнішньої фінансової звітності, яка не враховує інтереси усіх користувачів [2, с. 154].

Втім, незважаючи на детальну розробку багатоаспектної проблеми якості облікової інформації, на сьогодні відсутнє системне уявлення про теорію та методологію її оцінки, не розроблено загальноприйняту систему показників якості бухгалтерської інформації, що створює практичні перешкоди для визначення її цінності в процесі розробки та прийняття управлінських рішень. Необхідність вирішення вказаних проблемних питань обумовлює актуальність та своєчасність досліджуваної тематики.

Метою статті є аналіз існуючих підходів до сутнісного наповнення поняття «якість облікової інформації», обґрунтування теоретико-методичних положень оцінки якісних характеристик облікової інформації на предмет відповідності її цільовим критеріям різних користувачів та здатності задовольняти інформаційні потреби менеджерів при обґрунтуванні, прийнятті й реалізації управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний менеджмент покликаний забезпечити своєчасність прийняття управлінських рішень на максимальній повній доказовій базі з мінімальним ризиком та витратами на їхнє формування. За

експертними оцінками, успішність виконання цього завдання на 60-70 % залежить від якості обліково-аналітичного забезпечення реалізації функцій управління [4, с. 109-110]. Втім, як стверджує С.Ф. Голов, думку якого ми поділяємо, в сучасних умовах система бухгалтерського обліку не забезпечує формування інформації, актуальної для прийняття управлінських рішень, складання звітності для потреб різних користувачів [2, с. 153]. При цьому причиною обмеження якості бухгалтерської інформації, як зазначає С.Л. Безручук, виступає встановлена сукупність форм фінансової звітності, оскільки національні положення бухгалтерського обліку передбачають конкретні форми звітності (введення будь-яких статей підприємством неможливе, окрім передбачених відповідним стандартом) [1, с. 26].

За даними дослідження «Reporting Survey» [17], проведеного аудиторською фірмою «PricewaterhouseCoopers», 65 % опитаних керівників підприємств зазначили, що найвищим пріоритетом при складанні звітності є якість поданої у ній інформації, тоді як оптимізація фінансових витрат і часу на узагальнення та одержання звітних показників є важливим відповідно для 29 та 6 % респондентів. Високі вимоги до якості облікової інформації є результатом зростання значення суспільного іміджу компаній та постійного моніторингу їх розвитку з боку інвесторів. При цьому 25 і 44 % опитаних відповідно дуже високо та високо оцінюють якість інформації, представлену у звітності їхніх компаній, а 85 % підприємств планують в подальшому вживати заходи, спрямовані на підвищення якості бухгалтерської інформації. Такими заходами для більшості підприємств є подальша стандартизація бухгалтерського обліку, впровадження інтегрованих інформаційних систем, автоматизація внутрішнього контролю, гармонізація зовнішньої та внутрішньої звітності тощо (рис. 1).

Рис. 1. Заходи, які готові впроваджувати підприємства для підвищення якості облікової інформації

Джерело: за даними дослідження аудиторської фірми «PricewaterhouseCoopers» [17].

З огляду на вищенаведене, можна констатувати, що підприємства сьогодні зацікавлені в генеруванні облікової інформації з високими якісними параметрами, що дає змогу забезпечити високий рівень довіри до них з боку користувачів та матиме позитивний вплив на розвиток бізнесу. Менеджери в процесі обґрунтування та прийняття управлінських рішень повинні оперувати неупередженою, правдивою та достовірною інформацією про фінансово-господарську діяльність підприємств. При цьому слід пам'ятати, що якість бухгалтерської інформації корелює з ефективністю реалізації всього управлінського процесу: чим вищі якісні параметри інформації, тим кращі можливості менеджерів підготувати оптимальні рішення. Водночас наявність у звітності неточностей та помилок, а також бажання управлінського персоналу «прикрасити» звітні показники з метою представлення фінансового становища підприємства в більш привабливому для інвесторів світлі вводить в оману користувачів облікової інформації та знижує довіру зацікавлених сторін до менеджменту підприємства. Відтак на порядку денному бухгалтерів постає проблема формування облікової інформації з високими якісними характеристиками, яка б забезпечувала потреби різних груп користувачів та відновлення їх довіри до інституту бухгалтерського обліку.

У міжнародному стандарті ISO 9001:2015 «Система менеджменту якості» [13] під поняттям «якість» розуміється ступінь, у якій сукупність властивостей і характеристик продукції або послуг

задовольняють потреби споживачів. При цьому якість продукції та послуг включає в себе не тільки виконання функцій відповідно до їх споживчого призначення, властивості та характеристики, але й сприйняття їх цінності та вигоди з позиції окремого споживача. Іншими словами, при використанні поняття «якість» мають на увазі міру, в якій продукція, послуга або процес відповідає встановленим вимогам та критеріям. Враховуючи те, що інформація є продуктом бухгалтерського обліку, науково коректним є використання поняття «якість облікової інформації» для визначення міри відповідності її характеристик потребам та запитам користувачів бухгалтерських даних.

Дослідження бухгалтерської літератури засвідчує, що поняття «якість облікової інформації» широко увійшло в науковий вжиток та використовується вченими здебільшого для позначення ступеня відповідності якісних характеристик облікової інформації вимогам різних груп користувачів. Втім, не дивлячись на те, що останнім часом досліджуване поняття займає чільне місце в системі сучасного понятійно-категоріального апарату бухгалтерської науки, в економічній літературі відсутнє загально-прийняте визначення цього поняття, існує неузгодженість та суперечливість підходів до виокремлення якісних характеристик облікової інформації та відсутні комплексні теоретико-методичні підходи до оцінки рівня її відповідності потребам менеджменту підприємства та інформаційним запитам інших зацікавлених сторін (табл. 1).

Таблиця 1

Систематизація підходів учених до розуміння сутності якості облікової інформації

№ з/п	Автор(и)	Сутність підходу
1	С.Л. Безручук [1, с. 24]	«... характеризується рядом характеристик та вимог до неї, оцінюється відповідно до потреб та вимог користувачів у конкретний момент часу»
2	Н.Ю. Єршова [3, с. 373]	«... це сукупність суттєвих властивостей облікової інформації, що характеризують її відповідність своєму призначенню і висунутим до неї вимогам, а також здатність задовольняти потреби і запити користувачів»
3	К. Панітц (K. Panitz), К. Вашковітц (C. Waschkowitz) [14, с. 18]	«... при визначенні якості облікової інформації найважливішим є її здатність задовольняти інформаційні потреби клієнтів, користувачів та зацікавлених сторін»
4	Т.Ф. Плахтій [7, с. 44]	«... це її властивість або характеристика задовольняти потреби, вимоги, запити або очікування, які виникають або формулюються користувачами облікової інформації, що є обліковим інформаційним продуктом, який виробляється обліковою системою для споживання»
5	Т.Д. Поплаухіна [8, с. 203]	«... сукупність властивостей інформації, що враховують ступінь практичної придатності, можливість і ефективність використання конкретної інформації, що формується в бухгалтерському обліку та звітності, для досягнення цілей розвитку підприємства в процесі управління і прийняття успішних рішень при здійсненні тих чи інших видів діяльності»
6	О.С. Соколова [10, с. 232]	«... якість облікової інформації має першочергове значення для учасників бізнес-процесу, оскільки саме вона визначає життєздатність майбутніх стратегічних рішень»
7	Э.С. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда [12, с. 81-83]	«... якісні характеристики, які роблять облікову інформацію корисною»; «... якісні характеристики – атрибути облікової інформації, які мають тенденцію підвищувати свою корисність»

Джерело: систематизовано авторами.

Бухгалтерський облік

На основі проведених теоретизувань щодо сутності якості облікової інформації необхідно відзначити, що в науковій літературі існують різні підходи до тлумачення цього поняття. Відсутність однаковості в середовищі науковців при визначенні якості облікової інформації є результатом того, що якість не є фіксованою, абсолютною величиною, а вербально описує і характеризує ступінь відповідності властивостей інформації обраній системі критеріїв.

Більшість дослідників притримуються комунікаційного підходу, за якого рівень якості інформації визначається її здатністю задовольняти інформаційні потреби, вимоги, запити або очікування, що формуються у користувачів облікових даних та зацікавлених сторін. Однак такий підхід до розуміння сутності якості облікової інформації є, на нашу думку, однобічним, оскільки не враховує сукупності її характеристик та властивостей, які існують об'єктивно й не залежать від уподобань та інформаційних запитів окремих груп користувачів. Коли ми говоримо про якість як про сукупність властивостей, то це комплексна характеристика будь-якої споживчої вартості, яка об'єктивно існує, незалежно від ставлення до неї людей. Коли мова йде про якість як економічну категорію, то мають на увазі відношення людей до тієї чи іншої сукупності властивостей споживчої вартості [3, с. 370].

Таким чином, під якістю інформації як продукту бухгалтерського обліку необхідно розуміти сукупність її споживчих властивостей, які існують об'єктивно, є результатом облікового процесу та втілюють у собі спожиті ресурси. Водночас, якщо оцінку якості облікової інформації проводити в контексті її здатності задовольняти інформаційні потреби, вимоги та очікування зацікавлених сторін, то одна й та ж інформація може бути корисною для одних користувачів облікових даних та не мати жодної цінності для інших. У таких випадках доречно провести ранжування якісних характеристик інформації з урахуванням вимог споживачів обліково-інформаційного продукту. Іншими словами, ціннісні критерії до вихідної облікової інформації та вимоги до її змісту мають ініціюватися користувачами інформації, оскільки система обліку виконує роль механізму, який забезпечує зворотний зв'язок із системою менеджменту. Бухгалтерський облік повинен бути не «метою в собі», а виступати системою, яка забезпечує вимірювання, обробку та передавання інформації про відповідний господарюючий суб'єкт, що дає змогу користувачам приймати обґрунтовані рішення при виборі альтернативних варіантів використання обмежених ресурсів у процесі управління діяльністю підприємства [6, с. 12-13].

Одним із найскладніших завдань при дослідженні питань щодо формування бухгалтерської інформації в процесі розробки та прийняття управлінських рішень є оцінка її якості. Оцінка, будучи складною та багатоаспектною проблемою, ще більше поглиблюється, коли йдеться про надання

характеристикам та властивостям інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку та звітності підприємства, абсолютного виміру. Труднощі, з якими стикаються при цьому практики, пов'язані з відмінністю оцінки якісних характеристик облікової інформації від узвичаєної методики визначення споживчої вартості матеріально-речових об'єктів та відсутністю розробленої системи вимірників якості інформації. Враховуючи складність цієї проблеми на сьогодні не сформовано універсальної методики, яка б забезпечувала визначення ступеня досяжності системою облікових показників заданого рівня якісних критеріїв. Тому останнім часом все активніше творчі зусилля вчених спрямовуються на теоретичне обґрунтування й розробку організаційно-методичних та практичних положень кількісної оцінки якості облікової інформації.

При визначенні якості облікової інформації вчені використовують різноманітні системи та групи показників. Більшість дослідників виділяє такі основні якісні характеристики облікової інформації як доцільність, надійність, порівнянність, зрозумілість та своєчасність. Інші представники наукового середовища розширюють цей перелік, включаючи до якісних характеристик інформації доступність, адресність, рентабельність тощо. При цьому в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [5] зазначається, що метою складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Наслідком різночитання сутності якості облікової інформації, що ґрунтується на відмінних підходах до виокремлення її якісних характеристик, є поява в бухгалтерській літературі значної кількості теоретико-методичних підходів до оцінки якості облікової інформації, які можна згрупувати в нормативні, статистичні та експертні.

Сутність нормативного методу полягає у перевірці даних бухгалтерського обліку на предмет відповідності його нормативно-правовим актам та стандартам, що регламентують методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про активи, зобов'язання та власний капітал. В межах нормативного методу акцентується увага на якості формування первинних та зведених облікових документів. Вчені виділяють комплекс вимог до документів при застосуванні нормативного методу: конкретність, чіткість, простота і точність формулювань; логічна послідовність викладу інформації; обґрунтованість; інформаційна стабільність; переконлива аргументація [10, с. 233]. Відповідно до вищевказаного, нормативний метод оцінки фактично зводиться до констатації відповідності або невідповідності сформованих облікових документів формальним вимогам, що не завжди свідчить про високу якість поданої у них інформації, особливо в умовах фіскальної спрямованості бухгалтерського обліку, наслідком

якої є неспроможність генерування інформаційних потоків для потреб менеджменту.

При використанні статистичних методів значення показників якості облікової інформації визначають з використанням методів теорії ймовірності та математичної статистики. До статистичних методів оцінки облікової інформації вчені відносять контрольні листки, контрольні карти, теорію вибірових досліджень, а основною перевагою цієї групи методів називають кількісну визначеність [10, с. 233].

Найбільшого поширення в теорії та практиці набув експертний метод, який використовується в умовах кількісної невизначеності критеріїв якості облікової інформації та ґрунтується на неформалізованих, смислових судженнях фахівців-експертів з досліджуваної проблеми. Основними перевагами цього методу є простота розрахунків та максимальне врахування якісних характеристик облікової інформації, які відображають її цінність в процесі прийняття рішень. Однак експертна оцінка якості облікової інформації має суттєвий недолік – суб'єктивізм. Достовірність результатів оцінки певною мірою залежатиме від компетентності та кваліфікації експертів.

Використовуючи теоретико-методологічні засади експертного методу обґрунтуємо авторський підхід до оцінки якості облікової інформації з урахуванням

її двоїстої природи. В загальному можна виділити такі етапи оцінки: структуризація якісних характеристик облікової інформації, визначення ступеня відповідності її якісних характеристик еталонним показникам, розрахунок базового показника якості облікової інформації, ранжування якісних характеристик облікової інформації та розрахунок інтегрального показника якості облікової інформації.

Облікова інформація складається із сукупності економічних показників, які характеризуються певним набором якісних характеристик (достовірність, зрозумілість, надійність, раціональність та ін.). Тому на початковому етапі оцінки необхідно сформулювати систему якісних характеристик облікової інформації на основі ідентифікації інформаційних потреб та вимог різних груп користувачів. Кількість виокремлених якісних характеристик бухгалтерської інформації може варіюватися та визначається вимогами, які ставляться до інформації користувачами. При виділенні якісних характеристик облікової інформації потрібно виходити з найбільш вагомих її властивостей, які відображають цінність інформації для користувачів при обґрунтуванні та прийнятті рішень. Сформовану систему показників якості інформації доцільно представити у формі матриці якісних характеристик облікової інформації (табл. 2).

Таблиця 2

Матриця якісних характеристик облікової інформації*

Коефіцієнт вагомості якісних характеристик облікової інформації k , $(0,0 \leq k \leq 1,0)$	Якісні характеристики облікової інформації a_i , $(0,0 \leq a_i \leq 10,0)$											
	Адекватність	Достатність	Достовірність	Зрозумілість	Надійність	Обачність	Порівнянність	Раціональність	Релевантність	Своєчасність	Суттєвість	I_n
0,0	-	-	-	-	-	-	-	3,0	-	-	-	...
0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	...
0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	...
0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	...
0,4	-	-	-	-	9,0	6,0	-	-	6,0	-	-	...
0,5	-	-	8,0	-	-	-	8,5	-	-	-	-	...
0,6	9,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	...
...
1,0	-	7,0	-	10,0	-	-	-	-	-	-	8,5	...
<i>Базовий показник якості облікової інформації</i>												
$I_{\text{баз}} = \sum_{i=1}^n a_i = 78,0$	Рівень якості облікової інформації визначається сукупністю об'єктивно існуючих якісних характеристик (споживчих властивостей), які існують незалежно від інформаційних потреб та вимог різних груп користувачів облікових даних											
<i>Інтегральний показник якості облікової інформації</i>												
$I_{\text{інт}} = \sum_{i=1}^n a_i \cdot k_i = 48,1$	Рівень якості облікової інформації визначається її здатністю задовольняти інформаційні потреби та вимоги різних груп користувачів облікових даних											

Джерело: розроблено авторами.

* – наведені показники є умовними.

Виокремлені якісні характеристики облікової інформації необхідно оцінити на предмет відповідності їх еталонним показникам. Тобто експертним шляхом визначається відповідність облікової інформації таким якісним характеристикам як надійність, достовірність, зрозумілість та ін. За одиницю виміру можуть бути обрані абсолютні показники (наприклад, в діапазоні 0-10 балів). Шляхом підсумовування абсолютних показників розраховується базовий показник якості облікової інформації, який відображає споживчі властивості інформації як продукту бухгалтерського обліку, які існують об'єктивно, не залежно від інформаційних запитів зовнішніх та внутрішніх користувачів.

Для визначення якості інформації з позиції окремих груп користувачів необхідно провести ранжування якісних характеристик. З урахування важливості для прийняття рішень конкретної якісної характеристики бухгалтерської інформації користувачі присвоюють кожній з них ваговий коефіцієнт в інтервалі від 0 до 1,0. Інтегральний показник якості облікової інформації розраховується підсумовуванням абсолютних показників її якісних характеристик відкоригованих на ваговий коефіцієнт.

Застосування запропонованого оціночного підходу, що опирається на двоїсту природу якості облікової інформації, дозволить: по-перше, визначити базовий рівень якості облікової інформації як об'єктивної реальності, що не залежить від інформаційних потреб та вимог користувачів; по-друге, провести оцінку облікової інформації з точки зору її придатності та цінності для різних груп користувачів бухгалтерського обліку (власників, ділових партнерів на ринку, органів державного регулювання та контролю), кожна з яких при прийнятті рішень має потребу в інформації з визначеним набором якісних характеристик різного ступеня важливості.

Висновки. На сьогодні в середовищі науковців відсутня єдність у підходах до розуміння сутності якості облікової інформації, що пояснюється мультिवаріантністю тлумачення базового поняття «якість». Однак спільною ознакою у більшості визначень, наведених в бухгалтерській літературі, є домінантність комунікаційного підходу, за якого якість інформації визначається рівнем практичної придатності, можливості та ефективності її використання користувачами при прийнятті рішень. Водночас під якістю облікової інформації слід розглядати набір її якісних характеристик та властивостей, які існують об'єктивно та не залежать від ціннісних критеріїв та потреб зацікавлених сторін.

З урахуванням двоїстої природи сутності якості облікової інформації обґрунтовано теоретико-методичні положення підходу до оцінки якості облікової інформації, що дасть змогу виявити «слабкі» місця в процесі формування обліково-інформаційного забезпечення управлінського процесу та розробити систему заходів, спрямованих на забезпечення поступального розвитку системи бухгалтерського обліку підприємства.

4 Список використаних джерел

1. Безручук, С. Л. Алгоритм оцінки якості інформації в звітності [Текст] / С. Л. Безручук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2014. – Вип. 2(29). – С. 24-33.
2. Голов, С. Ф. Футурологія бухгалтерського обліку [Текст] / С. Ф. Голов // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. – 2014. – № 794. – С. 153-157.
3. Єршова, Н. Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання [Текст] / Н. Ю. Єршова // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 8(158). – С. 368-374.
4. Мних, Є. В. Ефективність інтегрованих обліково-аналітичних систем [Текст] / Є. В. Мних // Вісник КНТЕУ. – 2013. – № 1. – С. 109-116.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1455202908463392>
6. Нидлз, Б. Принципы бухгалтерского учета [Текст] / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл; пер. с англ.; под ред. Я. В. Соколова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 496 с.
7. Плахтій, Т. Ф. Аналіз підходів до розуміння сутності якості облікової інформації [Текст] / Т. Ф. Плахтій // Облік і фінанси. – 2015. – № 4(70). – С. 38-45.
8. Поплаухина, Т. Д. Качество учетно-аналитической информации как научная категория [Текст] / Т. Д. Поплаухина // Актуальные вопросы экономики и управления: материалы междунар. науч. конф. (г. Москва, апрель 2011 г.). – М.: РИОР, 2011. – С. 202-205.
9. Садовська, І. Б. Критерії оцінки якості управлінської звітності [Текст] / І. Б. Садовська, К. Є. Нагірська // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 899-904.
10. Соколова, Е. С. Методы оценки качества учётной информации [Текст] / Е. С. Соколова // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. – 2011. – № 31-1. – С. 232-235.
11. Соколова, Е. С. Теоретические основы методики формирования системы показателей для оценки качества бухгалтерской (финансовой) информации [Текст] / Е. С. Соколова // Известия Тульского государственного университета. Экономические и юридические науки. – 2009. – № 1-2. – С. 232-242.
12. Хендриксен, Э. С. Теория бухгалтерского учета [Текст] / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда / пер. с англ.; под ред. Я. В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 576 с.
13. ISO 9000:2015 «Quality management systems» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:9001:ed-5:v1:en>

14. Panitz, K. Qualität im Reporting: CFO-Impulse Exklusive – Einblicke in Top-Unternehmen / K. Panitz, C. Waschkowitz. – Stuttgart: Schäffer-Poeschel Verlag, 2012. – 217 p.

15. Panitz, K. Qualitätsmanagement im Reporting / K. Panitz, A. Sauer, C. Waschkowitz // Controlling. – 2010. – № 2. – S. 531-537.

16. Picot, A. Der Produktionsfaktor Information in der Unternehmensführung / A. Picot // Zeitschrift zur Interaktion zwischen Theorie und Praxis in Marketing und Distribution. – 1989. – № 4. – pp. 3-9.

17. Reporting Survey «Wie gut sind Ihre Abschluss- und Reportingprozesse?» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pwc.de>

4 References

1. Bezruchuk, S. L. (2014). Alhorytm otsinky yakosti informatsii v zvitnosti [Reporting information quality assessment algorithm]. *Problemy teorii ta metodologiyi buxgalterskogo obliku, kontrolyu i analizu*, No. 2(29), 24-33.

2. Golov, S. F. (2014). Futurolohiiia bukhgalterskoho obliku [Furutology of accounting]. *Visnyk Nacionalnogo universytetu «Lvivska politehnika». Menedzhment ta pidpryyemnyctvo v Ukraini: etapy stanovlennya ta problemy rozvytku*, No. 794, 153-157.

3. Yershova, N. Yu. (2014). Yakist oblikovoi informatsii: metodychnyi pidkhid do otsiniuvannia [The quality of accounting information: a methodological approach to assessment]. *Aktualni problemy ekonomiky*, No. 8(158), 368-374.

4. Mnyx, Ye. V. (2013). Efektyvnist intehrovanykh oblikovo-analitychnykh system [Effectiveness of integrated accounting and analytical systems]. *Visnyk KNTEU*, No. 1, 109-116.

5. Ministry of Finance of Ukraine. (2013). *Natsionalne polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku I «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [National Accounting Regulation (Standard) I «General Requirements for Financial Reporting»*. Available at <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (Accessed 22 april 2016).

6. Nidlz, B., Anderson, X., Koldujell, D. (2004). *Printsypy bukhgalterskoho ucheta [Principles of Accounting]*. Moskva: Finansy i statistika.

7. Plaxtij, T. F. (2015). Analiz pidkhodiv do rozuminnia sutnosti yakosti oblikovoi informatsii [Analysis of Approaches to Understanding of Essence of Accounting Information Quality]. *Oblik i finansy*, No. 4(70), 38-45.

8. Poplauhina, T. D. (2011). Kachestvo uchetho-analiticheskoi informatsii kak nauchnaia katehoriya [Benchmarking as the tool of improving quality of the registration-analytical information]. *Aktualnye voprosy jekonomiki i upravlenija: materialy mezhdunar. nauch. konf.*, Moskva: RIOR.

9. Sadovska, I. B., Nagirska, K. Ye. (2015). Kryterii otsinky yakosti upravlinskoj zvitnosti [Evaluation criteria for management reporting quality]. *Globalni ta nacionalni problemy ekonomiky*, No. 3, 899-904.

10. Sokolova, E. S. (2011). Metody otsenki kachestva uchotnoy informatsii [Methods for evaluating the quality of accounting information]. *Izvestija Orenburgskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta*, No. 31-1, 232-235.

11. Sokolova, E. S. (2009). Teoreticheskie osnovy metodiki formirovaniya sistemy pokazateley dlya otsenki kachestva buhgalterskoy (finansovoy) informatsii [Theoretical bases of a technique of formation of system of indicators for an estimation of quality of the accounting (financial) information]. *Izvestija Tul'skogo gosudarstvennogo universiteta. Jekonomicheskie i juridicheskie nauki*, No. 1-2, 232-242.

12. Hendriksen, Je. S., Van Breda, M. F. (2000). *Teoriya buhgalterskogo ucheta [Accounting Theory]*. Moskva: Finansy i statistika.

13. The International Organization for Standardization. (2015). Quality management systems. Available at <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:9001:ed-5:v1:en> (Accessed 26 may 2016).

14. Panitz, K., Waschkowitz, C. (2012). *Quality in Reporting: CFO pulses Exclusive - Insights into top companies*. Stuttgart: Schäffer-Poeschel Verlag.

15. Panitz, K., Sauer, A., Waschkowitz, C. (2010). Quality Management in Reporting. *Controlling*, No. 2, 531-537.

16. Picot, A. (1989). The production factor information in the corporate governance. *Zeitschrift zur Interaktion zwischen Theorie und Praxis in Marketing und Distribution*, No. 4, 3-9.

17. The official site of PwC (2016). Available at <https://www.pwc.de> (Accessed 26 april 2016).